

جلسات شرح و تفسیر

حجت الاسلام و المسلمین استاد
محمد جواد حاج علی اکبری

موضوع:

جلسه بیستم دعای ۳۵ (مکارم الاخلاق)

جلسه ۲۷۰ شرح دعای صحیفه سجادیه

۱۳۹۹/۰۷/۰۷

- برگزاری جلسات صحیفه با رعایت نکات بهداشتی
 - دعایی که مورد توصیه رهبری است
 - اهمیت اخلاق در زندگی دنیوی و اخروی
 - ویژگی‌های دعای مکارم الاخلاق
۱. داشتن جایگاهی ممتاز در بین سایر ادعیه صحیفه
 ۲. بیان دعا توسط کسی که خودش عامل است
 ۳. ترسیم زیبایی‌های اخلاقی
 ۴. چینش خاص مطالب
 ۵. کوتاه بودن، در عین جامع بودن
 ۶. توجه به اخلاق توحیدی
 ۷. اصلاح روابط سه‌گانه انسان
 ۸. بیان مطالب فرشی و عرشی
 ۹. توجه دادن مخاطب به الگو و انسان کامل
 ۱۰. بیان مطالب در قالب دعا و نه موعظه اخلاقی
 ۱۱. پرورش انسان از طریق پرورش آرزوها
 ۱۲. شروع از اوج
 ۱۳. فصاحت و بلاغت
- سلام‌های خاص در ماه صفر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بهداشتی، جلسات را برگزار کنیم؛ چراکه ظاهراً کرونا فعلاً از بین نمی‌رود و باید با آن زندگی کرد. خدای متعال شما را حفظ کند و سایه شوم این ویروس منحوس را از ملت و مملکت ما و همه‌ی دوستان اهل بیت در سراسر عالم و همه‌ی مردم دنیا کم و کوتاه کند و همه را نجات دهد.

دعایی که مورد توصیه رهبری است

وعده کرده بودیم که سراغ دعای شریف مکارم الاخلاق برویم. بعد از توصیه رهبر عزیز و عالی‌قدر به جمعیت دانشجویی و تأکید بر انس جوان‌ها با دعای بیستم صحیفه مبارکه سجادیه، و از طرفی رو به پایان بودن بحث قبلی، به

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَبَلِّغْ بَايْمَانِي أَكْمَلَ الْإِيمَانِ، وَاجْعَلْ يَقِينِي أَفْضَلَ الْيَقِينِ، وَأَنْتَهُ بِنَيْتِي إِلَى أَحْسَنِ النِّيَّاتِ، وَبِعَمَلِي إِلَى أَحْسَنِ الْأَعْمَالِ. اللَّهُمَّ وَفِّرْ بِلُطْفِكَ نَيْتِي، وَصَحِّحْ بِمَا عِنْدَكَ يَقِينِي، وَاسْتَصْلِحْ بِقُدْرَتِكَ مَا فَسَدَ مِنِّي.»

برگزاری جلسات صحیفه با رعایت نکات بهداشتی

از زیارت عزیزان خوشبخت هستیم. سرانجام توفیق شد جلسه صحیفه مبارکه تشکیل شود. با مشورتی که با دوستان انجام شد، بنا شد طبق قاعده و با رعایت ضوابط

این جمع‌بندی رسیدیم که سراغ دعای بیستم برویم. پس با لطف خدای متعال و توکل بر حضرت حق، و استمداد از عنایات حضرت بقیت‌الله‌الاعظم (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف) و در سایه‌سار عنایات حضرت سیدالسادین و امام‌العارفین، علی‌بن‌الحسین (علیه‌السلام) بحث درباره دعای بیستم صحیفه مبارکه سجادیه را شروع می‌کنیم.

اهمیت اخلاق در زندگی دنیوی و اخروی

موضوع دعای بیستم، همان‌طور که مشهور است، مکارم اخلاق و مرضی‌الافعال است که معمولاً قسمت دوم را نمی‌گویند. عنوان دعا این است: «وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ وَ مَرْضَى الْأَفْعَالِ» که عمدتاً با عنوان دعای مکارم اخلاق شناخته می‌شود.

امشب مقدمه‌ای در ارتباط با دعای بیستم به عنوان مدخل عرض می‌کنم و به لطف پروردگار متعال، در جلسات بعدی این بحث را ادامه خواهیم داد. جزو مباحثی است که جلسات طولانی را به خود

چه در حیات دنیوی و چه در حیات برزخی و چه در حیات قیامتی و ابدی، همه‌جا با

خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى؛ [۲] از این [زمین] شما را آفریده‌ایم در آن شما را بازمی‌گردانیم و بار دیگر شما را از آن بیرون می‌آوریم». جسم از خاک است و به خاک برمی‌گردد. آنی که با ما به محیط بعد از دنیا منتقل می‌شود، ساختار روحی و روانی ما است که همان اخلاق است. لذا شما خودت هستید، منتها پرده‌برداری شده در برزخ. پرده جسم برداشته می‌شود و قواره شخصیتی‌ات آنجا ظهور و تجلی می‌کند و با آن زندگی می‌کنید. از این بالاتر و واضح‌تر و روشن‌تر، وضعیت ما در قیامت و ورود به محیط ابدی است. آنجا به مراتب از مرحله حیات برزخی شفاف‌تر و روشن‌تر و تعیین تکلیف‌شده‌تر می‌باشد.

اخلاق شناخته می‌شود. آنچه زندگی دنیا را برای انسان تحمل‌پذیر و هدفمند می‌کند، اخلاق است. آنچه برزخ انسان را بهشت یا جهنم می‌کند، اخلاق است. آنچه حیات ابدی ما را التزام می‌دهد، اخلاق هست. همه به اینجا برمی‌گردد. حتی افعال ما منشعب از اخلاق ما است؛ چنان‌که قسمت دوم دعا در رابطه با مرضی‌الافعال است. قرآن هم می‌فرماید: «قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ؛ [۱] بگو هر کس طبق روش (و خلق و خوی) خود عمل می‌کند». شاکله همان اخلاق است. ما در برزخ با صورت‌مندی اخلاقی حضور پیدا می‌کنیم. این جسم که در همین جا می‌ماند و به خاک سپرده می‌شود. قرآن هم می‌گوید: «مِنْهَا

باشید؟ می‌توانید الآن در شکل خود مداخله کنید. این ویژگی دنیا است. تا اینجا هستید، می‌توانید در چهره برزخی و قیامتی‌تان مداخله کنید؛ بنابراین فرصت حیات را قدر بدانید.

دعای بیستم می‌خواهد برای ما بهشت اخلاق را ترسیم کند.

ویژگی‌های دعای مکارم الاخلاق

۱. داشتن جایگاهی ممتاز در بین

سایر ادعیه صحیفه

دعای بیستم در بین سایر ادعیه صحیفه مبارکه سجادیه، اندازه و قدر و وزن و موقعیتش، کاملاً ممتاز و خیلی فوق‌العاده است. اگر ادعیه‌ای که از امامان (سلام‌الله‌علیهم) نقل شده به منزله یک کهکشان باشد، صحیفه

در روایات برای اینکه خیال ما را راحت‌تر کنند که بدانیم چه خبر است، گفته‌اند ما با نیاتمان محشور می‌شویم: «إِنَّ اللَّهَ يَحْشُرُ النَّاسَ عَلَى نِيَاتِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» [۳] خداوند در روز قیامت مردم را بر حسب نیت و مقاصد باطنی‌شان محشور می‌گرداند». نیت عمیق‌ترین بخش شخصیت شما است و با آن محشور می‌شوید. پس همه‌اش در کلمه‌ی اخلاق خلاصه می‌شود. خوش به حال کسانی که این مسئله را درک کرده باشند و خود را در امتداد برزخی و قیامتی ببینند و با توجه به حیات ابدی و قیامتی، خود را مهیا سازند و بسازند و سهم خود را در شاکله استحصالی کنند که چه شکلی می‌خواهند باشند. شما دوست دارید چه شکلی

سجادیه منظومه حقیقتاً پرنور و درخشش و دلنواز است. البته در این منظومه پرنور، ستاره‌ها با هم فرق می‌کنند؛ برخی قدر اول هستند و بعضی قدر دوم. دعای بیستم مبارکه صحیفه سجادیه، در حقیقت ستاره قدر اول این منظومه است. لذا از وقتی که صحیفه در بین دوستان اهل بیت (علیهم‌السلام) شناخته شده، بزرگان و خوبان و اهل معرفت به انس با دعای مکارم توصیه کرده‌اند؛ تا جایی که بعضی از بزرگان - اعم از متقدمین و متأخرین و معاصرین - برای شرح و تبیین و تفسیر آن وقت گذاشته‌اند. همین جا یاد می‌کنیم از آیت‌الله مددوحی که هفته پیش مرحوم شدند. ایشان از جمله علمای معاصر بودند که موفق شدند صحیفه مبارکه سجادیه را در چند جلد شرح کنند. من از سال‌های قبل با ایشان آشنا بودم. خدای متعال به این عالم عالی‌قدر، انقلابی و شایسته، از جلسه ما که جلسه صحیفه سجادیه است، بهترین پاداش‌ها را کرامت فرماید. جالب است که مرحوم محدث قمی در کتاب مفاتیح خودشان نتوانسته‌اند از دعای مکارم بگذرند و آن را هم آورده‌اند. سرش این است که پیشنهادهای ویژه‌ای راجع به خواندن دعای مکارم هست. اگر مؤمنان به صحیفه دسترسی نداشتند، در مفاتیح می‌توانند دعای مکارم را بخوانند. خوبان و بزرگان اهل معرفت می‌فهمند که در دعای بیستم چه خیرهایی است. گنج عرشی است که در

دسترس ما قرار گرفته؛ خوش به سعادت کسانی که قدر بدانند و با آن انس بگیرند و ارتباط برقرار کنند.

۲. بیان دعا توسط کسی که

خودش عامل است

در این دعا شرح فضیلت‌ها و زیبایی و مکارم اخلاقی و زیبایی‌ها در افعال توسط کسی صورت می‌گیرد که خودش بر قله این فضیلت‌ها است. با کسی مواجه هستید که تمام فضیلت‌ها در وجود او به فعلیت رسیده است. اگر در ما آرزو است، در وجود مقدس او به فعلیت رسیده است؛ آن‌هم در عالی‌ترین سطح. دعای نورانی بیستم نازله روح چنین حقیقت بزرگی است. جایگاه انسان کامل و نقش و تأثیرش به عنوان

استاد کل، اهمیت بسیار دارد.

۳. ترسیم زیبایی‌های اخلاقی

خصوصیت دیگر این دعای نورانی این است که امام دست شما را می‌گیرد و با خودش می‌برد به محیط این زیبایی‌ها و مکارم و این مسیرها را به شما نشان می‌دهد.

۴. چیش خاص مطالب

چیش دعای بیستم، متفاوت و خیلی فوق‌العاده است. فرازها و فرودهایی دارد، تنوع دارد. صحیفه مبارکه سجاده ترجمه عرشی قرآن کریم است و تنوع مطالب دارد. این مطلب در دعای بیستم صحیفه مبارکه به صورت خیلی متفاوتی قابل درک است که امام با وجود تنوع و گونه‌گونی موضوعات و عناوین، آنها را به هم

می‌توانید حیات طیبه را - که تعبیرش در قرآن کریم فقط یک بار آمده است - در دعای بیستم صحیفه مبارکه ببینید. حیات طیبه، از دنیا تا برزخ تا قیامت و تا حیات ابدی ما را پوشش می‌دهد و حیات را دلدیز و گوارا و شیرین می‌کند. اگر دعای بیستم درباره کسی مستجاب شود، بهشت برایش حاصل می‌شود.

جامعیت دعای بیستم به این صورت است که هم اصول و ریشه‌ها و قواعد را گفته، حیات و شجره طیبه را بیان کرده، تنه درخت در دعای بیستم است، شاخه‌ها و میوه‌هایش هم هست. آفت‌های احتمالی که به ریشه یا به بدنه یا به شاخه یا به میوه می‌خورد نیز در آن گفته شده. در بیشتر

وصل کرده؛ یکی مقدم است و دیگری مؤخر. چیدمانش خیلی فوق‌العادگی دارد.

۵. کوتاه بودن، در عین جامع

بودن

برخی کتاب‌های اخلاق، چند جلد است؛ ولی این دعای نورانی عصاره‌گیری و خلاصه‌شده آنها است؛ توسط کسی که وجود نازینش عینیت فضیلت‌ها است و در خلوت انسی نشسته که اسمش دعا است. در پیشگاه پروردگار و با راهنمایی وجود مقدس او این مجموعه را مرور می‌کنیم.

دعای بیستم در عین اختصار، جامعیت فوق‌العاده‌ای دارد. اگر دست اهلش بدهند، کل مباحث اخلاقی به دست می‌آید. خیلی خوش‌ظرفیت است.

موارد، نه همه‌ی موارد، آفت‌ها به صورت فرعی مطرح شده است. گاهی آفت‌ها به عنوان متن مطرح می‌شوند، مثل دعای هشتم؛ خدایا به تو پناه می‌برم، و شروع می‌کردیم یکی یکی آفت‌ها را اسم می‌بردیم. اما در دعای بیستم آفت‌ها ذیل ارزش‌ها و مکارم مطرح شده، نه به صورت مستقل که از لحاظ فن اخلاق، جالب است. خدایا به من توفیق عبادت بده، به طوری که گرفتار عجب نشوم. به من توفیق بده دستم به صورت عطا به سوی دیگران گشاده باشد، ولی مواظبم باش که گرفتار منت گذاشتن به دیگران نشوم. در کنار فضیلت، آفت و آسیب هم بیان می‌شود.

۶. توجه به اخلاق توحیدی دعای بیستم بسط اخلاق توحیدی است و در کلمات اهل معرفت به عنوان حکمت عملی شناخته می‌شود. چنانچه بخواهیم اخلاقی را که در صحیفه مبارکه توسط امام (علیه‌السلام) ارائه شده، در یک کلمه خلاصه کنیم، باید بگوییم اخلاق توحیدی.

۷. اصلاح روابط سه‌گانه انسان در دعای بیستم، هم رابطه‌ی ما با خدای متعال مهندسی می‌شود، هم رابطه‌ی ما با خودمان، هم رابطه‌ی ما با دیگران. البته بخش عمده‌ی رابطه‌ی ما با خدای متعال، در گرو رابطه‌ی ما با دیگران است. از اینجا معلوم می‌شود سهم زیست اجتماعی در شکل‌گیری حیات طیبه یا

و چه در عمل جوانحی، چه در باطن و چه در ظاهر، اینها را امام اینجا مطرح کرده؛ لذا گاهی قد و قواره مطلبش عرشی است، و یک وقت هم فرشی است! در بخش پایانی مسائلی چون اقتصاد و معیشت که مردم روزانه درگیرش هستند، بیان شده است. روابط اقتصادی مطلوب از نگاه امام دور نمانده و به این بخش نیز پرداخته شده است. از طرف دیگر نکته‌هایی مطرح شده که از لحاظ معرفت و جهاد اخلاقی، عالی و در اوج است. ماده و معنا، زندگی عادی و حالات عالی معنوی، همه در این دعا دیده شده و به این ترتیب، با وجود تنوع مطالب، وحدت مضمون رعایت شده؛ شبیه قرآن است. قرآن فصل‌بندی ندارد و مثلاً در

حیات خبیثه چقدر زیاد است. این بخش را می‌توانید در دعای بیستم ببینید، متنها اصل و قاعده و مبنا، ارتباط با خدای متعال است و ارتباط ما با خودمان یا دیگران در پرتو ارتباط با خدای متعال تصویر شده است. از این جهت می‌گوییم که اخلاق توحیدی در دعای بیستم مطرح شده است. البته در عین حال کرانه‌های گوناگون شخصیت انسان هم مد نظر قرار داده و ابعاد حیات انسانی در آن ملاحظه می‌شود.

۸. بیان مطالب فرشی و عرشی

نکته دیگر اینکه آنچه تأثیر دارد در ساخت شخصیتی که خدای متعال می‌پسندد، چه در خلق و شاکله، چه در فعل، چه در اقدام، چه در عمل جوارحی

جالب اینکه در دعای بیستم تمام موارد بر اساس صلوات است. اول بندهایی که التزام موضوعی هم پیدا می‌کند، همراه با صلوات است. در آخر هم با یک صلوات جامع و دلنشین ختم می‌شود. افتتاحش با صلوات است و اختتامش نیز با صلوات. تمام مسیرها هم با صلوات است.

در دعای مکارم اخلاق، صلوات، معنای ویژه اسوه و الگویی است که قرآن درباره‌اش می‌فرماید: «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا»؛ [۴] قطعاً برای شما در [اقتدا به] رسول خدا سرمشقی نیکو است، برای آن کس که به خدا و روز بازپسین امید دارد و خدا را فراوان یاد

یک‌جا موضوع توحیدی که عرشی است، بیان شده، ولی در ادامه یک مسئله‌ی فقهی خیلی معمولی مطرح می‌کند. این معجزه قرآن کریم است. با وجود تنوع و کثرت، درهم‌تندیده است. دعای بیستم نیز این‌گونه است.

۹. توجه دادن مخاطب به الگو و انسان کامل

در صحیفه، امام برای مسئله‌ی الگو و اسوه و تاسی و تبعیت، ارزش خاصی قائل است و به استتاره (نور گرفتن) و استفاده از جایگاه انسان کامل و قرار گرفتن در سایه‌سار او و حرکت ملازم با او و همراه شدن با او، خیلی اهمیت می‌دهد. تجلی این مسئله در صحیفه سجادیه با صلوات بر محمد و آل محمد (علیهم‌السلام) می‌باشد.

مکارم‌الاخلاق و مرضی‌الافعال را در منظومه دلپذیر و دلنواز دعا آورده است. دعا زبان فطرت است و صدای فطرت. خیال نکنید با کلمات بازی می‌کنم. حساب‌شده سخن می‌گویم؛ دعا زبان فطرت است. قرآن می‌فرماید: «فَإِذَا رَكَبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ» [۵] و هنگامی که بر کشتی سوار می‌شوند، خدا را پاکدلانه می‌خوانند. انسان وقتی در مخاطره افتاد، بااخلاص خدا را می‌خواند. به این ترتیب به اصلش برمی‌گردد. این همان صدای فطرت هست. در دعای کمیل هم می‌گوییم: «إِلَهِي وَ رَبِّي مَنْ لِي غَيْرُكَ» خدایا، پروردگارا، جز تو که را دارم؟». اینجا دیگر صالح و طالح نمی‌شناسد، کلاً انسان

می‌کند». بیش از بیست بار صلوات در این دعای نورانی آمده که از ویژگی‌های بارز این دعا می‌باشد.

۱۰. بیان مطالب در قالب دعا و

نه موعظه اخلاقی

در اینجا شما با یک خطبه اخلاقی روبرو نیستید. بحث‌های اخلاقی خیلی وقت‌ها به صورت خطبه بیان می‌شود؛ مثل خطبه‌های نهج البلاغه. یک وقت در قالب پند و اندرز و نصیحت است؛ به صورت ملایم و خاص و مناسبی؛ مثلاً یاری به محضر حضرت رسید و از حضرت موعظه و پند خواست، حضرت هم جمله‌ای گفته‌اند. اما آنچه در دعای بیستم اتفاق می‌افتد، هیچ‌کدام نیست؛ بلکه اتفاق عجیبی است که امام (علیه‌السلام)

این‌طوری هست. قرآن این ویژگی انسانی را به فطرت برمی‌گرداند. دعا زبان فطرت و اینترنت‌نشال هست؛ بین‌المللی است، همه‌فهم است. وقتی این دعا را می‌خوانید، حضرت بالای سر شما است. همان هست که دلگرم می‌کند و پیش می‌برد. موضوعی که به صورت موعظه به شما گفته شود و شما مخاطب باشی، خوب است؛ ولی در دعای بیستم این‌گونه نیست. آن خوبی و فضیلت را حضرت به فطرت شما که گنجی در درون شما است، یادآوری می‌کند و آن را در مقام دعا می‌گذارد و تبدیل به خواسته‌ی شما می‌شود. کسی به تو امر و نهی نمی‌کند؛ تویی و تو و خلوت انس در پیشگاه

۱۱. پرورش انسان از طریق

پرورش آرزوها

در دعای بیستم امام (علیه‌السلام)، هنرمندان و استادان ارزش‌ها را به خواهش‌ها تبدیل می‌کند. فلان ارزش اخلاقی، با امداد خود حضرت، برای تو به یک خواسته در محضر پروردگار تبدیل می‌شود.

روان‌شناسی امروز با دین خیلی فاصله دارد، منتها دسته‌بندی فوق‌العاده‌ای دارد. دوستان ما که در این رشته‌ها تحصیل می‌کنند، استفاده کنید

تجسم و عینیت آن صحیفه است؛ به خصوص دعای بیستم.

اسلام عزیز و دستگاه تربیتی اهل بیت (علیهم السلام) و اسلام ناب روی تطهیر و تزکیه و تصعید آرزوها سرمایه گذاری می کند تا خواسته‌ی تو، یک خواسته عادی نباشد.

۱۲. شروع از اوج

گاهی قاری، آرام شروع می کند و بخش به بخش اوج می گیرد و بعد با تمام وجود می خواند و سپس آرام آرام فرود می آید و تمام می کند. گاهی آنها که خیلی استاد باشند، بسم الله را هم در اوج و قله شروع می کنند و بعد پایین می آیند. امام سجاد (علیه السلام) در دعای بیستم صحیفه، مثل یک قاری حرفه‌ای، از قله شروع کرده؛

و بهره مند شوید، ولی فریب نخورید. کسی که صحیفه دارد، و بالاتر از آن، قرآن کریم دارد و کلمات اولیا را دارد، باید بفهمد که موقفش نسبت به علوم و دانشگاه کجا است. اهل فن در عالی ترین فنون روان شناسی تربیتی می گویند از طریق دخالت در آرزوها، می توان مداخله گری خاصی در شخص انجام داد و او را متحول ساخت.

موضوع، تصعید آرزوها است که به مناسبت دعای هشتم صحبت کردم. حدود بیست سال پیش، ده جلسه در مرکز اسلامی لندن، درباره پرورش آرزوها از نگاه اسلام بحث کردم که بحث فوق العاده‌ای است. اسلام از طریق پرورش و تصعید آرزوها، مسلمان‌ها و مؤمنان را پرورش می دهد.

معنایش این است که دستگاه فکری این مکتب، آدم‌های بلندهمت می‌خواهد. تو اگر قله را بخواهی، ممکن است به دامنه برسی. در غیر این صورت، به جایی نمی‌رسی. اگر قله را بخواهی، شاید دستت را بگیرند و بالاتر بروی. باید بلندهمت باشی، به درد بخور باشی، مؤمن باشی تا خدای متعال تو را بپسندد. امام از اوج شروع می‌کند تا بگوید این راه، آدم‌های بلندنظر می‌خواهد. در دعاهايتان بگوئيد: خدایا، می‌خواهم بالاتر از سلمان و ابوذر باشم. هدف‌گذاری‌تان آنجا باشد.

۱۳. فصاحت و بلاغت

نکته جالب و ظریف و فنی دعای مکارم اخلاق اینکه حضرت خیلی دقیق و

ظریف، کلیدواژه‌های خاص و عالی‌ترین سطح فصاحت و بلاغت در واژه‌گذاری و ترکیب و چیدمان مطالب و موضوعات را به کار برده است. وسط ترکیب‌ها و چیدمان و انتخاب واژه‌ها، با ریزه‌کاری و دقت‌های مینیاتوری فوق‌العاده لطیف، بحث‌های اخلاقی را جاسازی کرده است. جمع‌بندی سخن ما اینکه دعای بیستم، بهترین دعا برای بهترین زمان‌ها و بهترین مکان‌ها و بهترین موقعیت‌ها و بهترین دوران‌ها، یعنی جوانی است. در شب قدر که بهتر از آن نداریم، دعای مکارم توصیه شده است. در کربلا که عرش خدا است و بین شما و اجابت هیچ حجابی وجود ندارد، اهل معرفت

گفته‌اند آنجا دعای مکارم را کنار ضریح بخوانید. کنار خانه خدا و بیت‌الله‌الحرام نیز همین دعا توصیه شده است.

منابع و مأخذ

سلام‌های خاص در ماه صفر

- [۱]. اسراء: ۸۴ ایام ماه صفر، سلام‌ها متفاوت هستند. به کسانی سلام می‌گویید که سرهایشان بالای نیزه‌ها است. حضرت زینب (سلام‌الله‌علیها) نگاهش به سر سید الشهداء (علیه‌السلام) افتاد، گفت: فکرش را نمی‌کردم که روزی سر تو جلوی من و بر نی باشد. مثل اینکه رقیه در آغوش حضرت یا در کنارش بوده، او هم نگاه می‌کرد ...

[۲]. طه: ۵۵

[۳]. حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۳۴

[۴]. احزاب: ۲۱

[۵]. عنکبوت: ۶۵

مجلس یزید و سر مطهر و آن چوب و آن جسارت‌ها ... سلام‌ها در این ایام،

افق‌ها؛ درنگی بر مسئله‌تعلیم و تربیت

OfoghHa.ir © سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۴۸۵۹۵۹

۲ شنبه‌ها

از ساعت ۱۸ الی ۱۹:۳۰
(۶ ماه اول سال)

تهران، خیابان سرچشمه
مجتمع فرهنگی شهدای هفتم تیر